

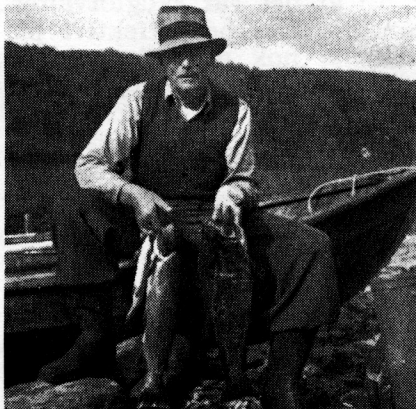
SULITJELMA JEGER- OG FISKERFORENING GJENNOM 60 AR

Hvordan tanken om å stifte en jeger- og fiskerforening i Sulitjelma først oppsto er det svært vanskelig å si noe om. Det har heller ikke vært mulig å fastslå det nøyaktige tidspunkt for opprettelsen i og med at det er sparsomt med protokoller og annet arkivmaterieell som kan gi noen pekepinn om dette. Det første skriv som er arkivert stammer fra året 1915, og en regner derfor med at det var dette året en så smått begynte å sysle med tanken om å få jakt og fiske i Sulitjelma-området inn i mer faste og organiserte former. Det ser videre ut til at det var skogforvalter Ihlen som først så at det kunne gjøres noe effektivt på dette området. Han ble da naturlig nok også den første formann da foreningen etter alt å dømme ble stiftet en gang i året 1917.

I årene etter at den første bosettingen i Sulitjelma fant sted var det en rik fiskebestand i hele hovedvassdraget fra Balvannet og ned til Langvannet, mens det i de øvrige vann og elver fantes lite eller ingen fisk. Det siste var bl. a. tilfellet i Tjalaves-vannet. Noen hevdet at årsaken til dette var rovfiske, mens andre igjen mente at fisken var krepert på grunn av alt gruvevannet som kom fra «Kong Oscar-skjerpet». I Kjelvann og Risevann ble det på den tiden drevet en del garnfiske med varierende resultat.

ARBEIDET DE FØRSTE ARENE

I de tre første årene etter foreningens start i 1917 er det altså sparsomt med opplysninger å bygge på, men fra 1920 og utover kan det registreres at det for alvor kom fart i arbeidet. Samme år ble det nemlig besluttet å bygge et klekkeri for ørret yngel i Fagerli, og til dette anlegget fikk foreningen et statsbidrag på kr. 972.30. Dette beløpet som ble mottatt den 3. november 1920 utgjorde halvparten av anleggskostnadene. Etter at klekkeriet var ferdig og tatt i bruk ble det også mere fart i utsettingen av yngel, slik at det i de påfølgende årene ble sluppet ut yngel i for eksempel Doro, Risevannet og Tjalaves. Senere kom turen til Rosna, Willumvann og Skorta hvor det inntil da ikke hadde vært fisk. Fra 1920 og utover gikk også foreningens arbeid for en stor del ut på rognstaking og henting av stamfisk. Ved klekkeriet var det anbrakt en kumme hvor en hadde fisken gående til den ble gytemoden, noe i likhet med det som foregår i dag. En hadde den gang også noenlunde de samme vanskeligheter å stri med som nå. Tidlige vintre gjorde det vanskelig å fange gytemoden fisk. Ofte måtte en vasse i meterhøy snø for å kunne utføre dette arbeidet, og når så fisken måtte hentes langveis fra sier det seg selv at det mange ganger ble temmelig slitsomt for de som skulle gjøre jobben. Omkring 1920 ble det for eksempel hentet heim fisk helt fra Mavas.

*Julius Leifseth med storfangst
(Foto: Trygve Hansen)*

For vår generasjon kan det synes underlig at foreningens medlemmer på den tiden hadde både tid og anledning til å ofre seg for dette arbeidet, og at de samtidig så seg tid til å drive sportsfiske. Ikke bare var selve arbeidsdagen lang, men de fleste hadde også kyr og geiter som ikke tok en liten del av fritiden. Tungvint var det også å komme seg opp i fjellet. Helt til ut i 30-tallet var det å ro over Langvannet og så ta beina fatt om en ønsket en fisketur i fjellet.

Omkring 1911 fantes det bare fire hytter ved Kjelvann, slik at beskatningen av elver og vann ikke ble så stor de første årene. Fra 1920 begynte imidlertid hyttebyggingen for alvor, og dermed ble beskatningen stadig økende. Likeledes ser det ut til at den økende levestandard førte til et tiltakende sportsfiske. Foreningens arbeid var imidlertid kommet så godt i gang at dette ikke gikk nevneverdig ut over fiskebestanden..

FORENINGEN REKONSTRUERT I 1931

I årene mellom 1920 og 1940 står Jacob Meidell oppført som foreningens formann, men arbeidet må ha ligget nede en tid mot slutten av 30-tallet etter som protokollen viser at foreningen ble rekonstruert den 22. oktober 1931. Tilstede på den konstituerende generalforsamling var : Alfred Benjaminsen, Kr. Stormo, Sigurd Spjelkavik, Karl Kvam, Jørgen Raaum, Eivind Sandnes, Leonard Næss, Sverre Johansson, Jacob Meidell, Einar Hugaas, H. Kvalnes, Kristian Klungseth, T. Eriksen og Moritz Christensen. Det ble på dette møtet foretatt valg av nytt styre. Jacob Meidell ble valgt til formann, Leonard Næss, viseformann, Sverre Johansson kasserer, og som styremedlemmer ble valgt Karl Kvam og Hagen Benjaminsen.

Det kom nå ny fart i arbeidet, og medlemsfortegnelsen viser at interessen for foreningens virksomhet ble stadig stigende. Mens det i 1932 var registrert 166 medlemmer, steg medlemstallet i 1937 til 305, og i 1943 hadde foreningen hele 453 medlemmer. Medlemskontingenten lå da på kr. 2.00 pr. år.

I begynnelsen av 40-årene fikk foreningen sin første settefiskdam, og i 1943 ble det gjort forsøk med klekkekasser i en rekke vann.

ÅRENE 1945 — 1960

Ved krigens slutt i 1945 var klekkeriet i Fagerli i en meget dårlig forfatning. Det ble derfor besluttet å flytte det til det tidligere tilfluktsrommet på Sandnes hvor tilsynet ble overlatt til Reidar Næsje. Klekkeriet ble belagt med rogn i 1947. Samme år ble det fisket 86 stamfisk, mens resultatet av rogn tappingen ble 6.2 liter rogn. Etter som Tjalavesvannet var kommet inn i bildet som et passende stamfiskvann ble det i 1948 satt opp et skur i tilløpet.

Av andre saker som foreningen fikk å stille med de første årene etter krigen kan nevnes oppsporingen av de jaktvåpen som under krigen ble innlevert til tyskerne. Disse våpen ble etterlyst i et skriv fra foreningen til Oslo Politikammer i 1945.

Men den viktigste saken må vel likevel sies å ha vært disposisjonsretten over fiskevannene, en sak som det ble arbeidet med i flere år. Spørsmålet kom opp i forbindelse med fiskereglene, etter som området ble dekket av de to kommuner Fauske og Saltdal. Det var derfor av stor viktighet for foreningen å få brakt klarhet i dette spørsmål. I 1948 abefalte fiskerikonsulent Sven Sømme at foreningen ble gitt slik disposisjonsrett. Året etter ble disposisjonsretten godkjent for en del av vassdraget som lå innenfor A/S Sulitjelma Grubers konsesjonsområde, men først i 1958 kom en så langt at det kunne undertegnes en festekontrakt mellom Statens Skoger og Sulitjelma Jeger- og Fiskerforening om disposisjonsretten i hele området.

Den 1. januar 1950 ble foreningen tilmeldt Salten Jeger- og Fiskeadministrasjon.

I 1951 ble det besluttet å bygge et nytt settefiskanlegg i Fagerli, et anlegg som forøvrig ble ferdig i 1957.

For å bringe klarhet i hva som var årsaken til fiskedødeligheten i Langvannet ble det i 1953 foretatt en rekke analyser av vannet. Analysene som ble utført av ingeniør Ivar Aspmo viste at den drepende faktor sannsynligvis var slam. Senere undersøkelser har vist at det er også tungmetaller tilstede.

I 1957 ble det inngått et samarbeide med Sulitjelma Turistforening angående bygging av et naust ved Balvann.

